Editorial

Tusea și junghiul

de Vasile DOCEA

Numărul cititorilor care trec pragul unei biblioteci scade pe zi ce trece. Astăzi mai avem în România doar aproximativ 40% din numărul celor care, în urmă cu 35 de ani, împrumutau acasă cărți din biblioteci sau citeau direct în sălile de lectură. Informația este insuficientă, pentru a trage o concluzie legată de eventuala diminuare a apetitului pentru lectură. În schimb, ne spune ceva în privința interesului față de biblioteci ca instituții: acesta se află în scădere continuă.

În editorialul din numărul precedent atrăgeam atenția asupra scăderii drastice a numărului de biblioteci în România[1]. Afirmam atunci că în 2023 mai funcționau doar 8.263 de biblioteci, adică doar jumătate din cele 16.665 existente în anul 1990. Lucrurile nu stau mai bine nici în privința numărului de cititori. Dimpotrivă, prăbușirea în cazul lor este și mai dramatică.

Din datele oferite de Institutul Național de Statistică, rezultă că, în intervalul cuprins între anii 1990-2024, numărul cititorilor din biblioteci a scăzut de la 5.871.325 la 2.408.827. Altfel spus, numărul celor care trec pragul unei biblioteci de orice fel din România, măcar odată pe an, pentru a

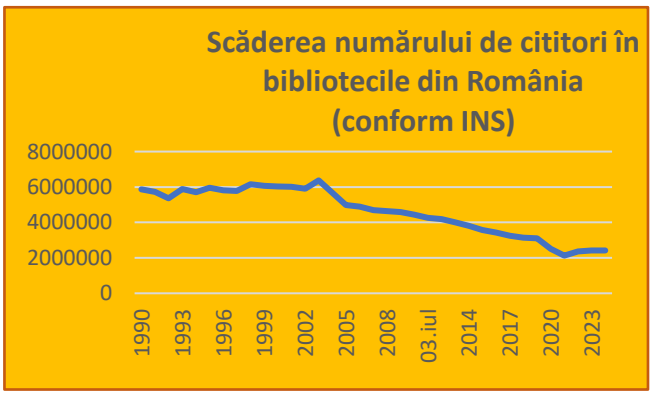

împrumuta cel puțin o carte sau pentru a citi în sălile de lectură, a ajuns să reprezinte în anul 2024 doar 41% din numărul cititorilor din anul 1990[2].

Nu pentru toate tipurile de biblioteci înregistrăm același ritm. În cazul bibliotecilor universitare, există o oarecare menținere a apetitului pentru lectură. Avem mari fluctuații în anii '90 și până prin

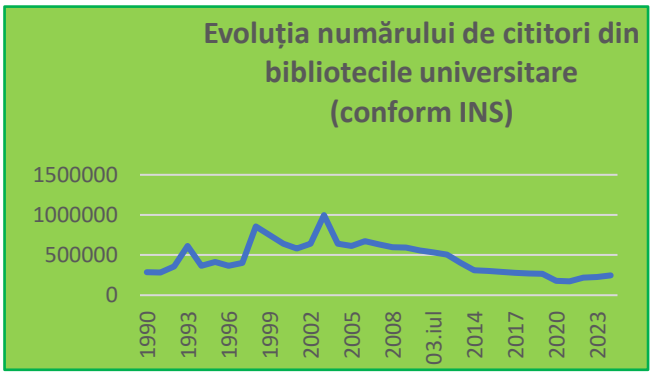

2004 (cu un minim de 284.104 în 1991 și un maxim de 998.081 în 2003), urmate de o pantă descendentă destul de lină, dar totuși constant descendentă, așa cum putem constata din graficul de mai sus. Depresiunea din anul 2021, cu doar 172.812 cititori, se explică doar parțial prin măsurile restrictive din timpul pandemiei, căci recuperarea post-Covid rămâne anemică.

Prăbușirea dramatică s-a produs în cazul bibliotecilor publice (județene, orășenești, dar mai ales comunale), unde, pentru același interval, numărul cititorilor a scăzut de la 2.205.885 în 1990, la 803.229 în 2024. Avem astăzi, în bibliotecile publice, doar 36% din numărul cititorilor care le frecventau în urmă cu trei decenii și jumătate.

Nu știm dacă există o relație directă între cele două fenomene, dacă diminuarea numărului bibliotecilor provoacă scăderea numărului cititorilor sau invers. Ce știm, însă, este că cele două, precum tusea și junghiul, sunt nedespărțite.

[1] Vasile Docea, *Amurgul bibliotecilor*, în „Lecturn", anul XIII, nr. 3 (51), iulie-septembrie 2025, p. 1.

[2] http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table